

PORVARISTON PETTURUUDEN ENSI ASKELEITA

Geneve, keskiviikkona, kesäkuun 21 (8) pnä.

Lennätin toi eilen tiedon, että Nikolai II otti maanantaina vastaan zemstvovaltuuston ja vastauksessaan ruhtinas Sergei Trubetskoin ja hra Feodorovin puheisiin toisti päättäväisesti lupauksensa kansan edustajain koollekutsumisesta.

Jotta voitaisiin arvioida oikein tämän „tapahtuman” merkitys, on ennen kaikkea palautettava mieleen muutamia ulkomaiden lehdistön tiedoittamia tosiasioita.

Toukokuun 24 ja 25 pnä vanhaa lukua Moskovassa pidettiin kolme zemstvojen ja kaupunkien edustajien kokousta, joissa oli noin 300 osanottajaa. Siinä hallussamme olevassa Venäjältä lähetetyssä litografitekstissä, joka sisältää kokousten hyväksymän ja tsaarille osoitetun anomuksen ja päätöslauselman, ei ole mainittu edustajien lukumäärää, on vain huomautettu, että Neuvottelukokoukseen osallistui paitsi zemstvojen ja kaupunkien valtuusmiehiä myös kaupunginpäälliköitä ja aatelismarsalkkoja. Tilanherramaanomistuksen ja kaupungin pääoman edustajat käsittelivät Venäjän poliittisia kohtaloita. Ulkomaalaiset kirjeenvaihtajat tiedoittavat, että keskustelu oli hyvin kiihkeätä. Suurta vaikutusvaltaa nautti maltillinen Shipovin puolue, jolla on runsaasti yhteyksiä hoviin. Kaikkein radikaalisimpia olivat provinssin edustajat ja kaikkein maltillisimpia pietarilaiset; „keskustan” muodostivat moskovalaiset. Pohdittiin anomuksen jokaista sanaa, ja loppujen lopuksi Pietarikin äänesti sen puolesta. Anomuksesta tuli patrioottinen ja mitä alamaisin. „Kannustimenaan yksinomaan palava isänmaan-

rakkaus” kunnianarvoiset porvarit jättävät syrjään „kaikkinaisen epäsovun sekä kaikki heitä erottavat eriäväsyydet” ja kääntyvät tsaarin puoleen. He osoittavat, että „Venäjä ja itse valtaistuin ovat suuressa vaarassa”, joka ei uhkaa niinkään paljon ulkoapäin kuin „sisäisen eripuraisuuden” taholta. (Venäjä mainitaan tosin ennen „valtaistuinta”, mutta patrioottimme kääntyivät ensin valtaistuiden puoleen ja vain uhkailivat — epävirallisesti ja salassa — kääntyä kansan puoleen.) Anomus on tavan mukaan täynnä latteaa valhetta, syy siinä lykätään tsaarin neuvonantajien niskoille, sen kontolle, että hänen määräyksiiän ja ohjeitaan väärennetään, mikä on johtanut poliisivallan voimistumiseen, valtaistuimelle kantautuvan „totuuden äänen” tukahduttamiseen j.n.e. Johtopäätös — pyydetään „ennen kuin on myöhäistä” „kutsumaan viivyttelämättä koolle kansan edustajat, jotka kaikki alamaiset ovat sitä varten yhtäläisesti ja erotuksitta valinneet”. „Sovussa” tsaarin kanssa kansan edustajien on ratkaistava kysymys sodasta tai rauhasta ja „pystytettävä (myös *sovussa* tsaarin kanssa) uudistettu valtiojärjestelmä”. Näin ollen anomuksessa ei ole tarkkaa yleisen, välittömän, yhtäläisen äänioikeuden ja salaisen äänestyksen (välitön ja salainen äänestys on kokonaan jätetty pois eikä tietenkään sattumalta) vaatimusta, jonka „perustuslaillis-demokraattinen” puolue on muka hyväksynyt, eikä myöskään kerrassaan minkäänlaisten vaalivapaustakeiden vaatimusta. Anomuksen laatijat valittavat: „Yksilön ja yhteiskunnan sorto, sananvaino ja kaikenlainen mielivalta lisääntyy ja kasvaa”, mutta eivät esitä toimenpiteitä sitä vastaan. „Sovussa” tsaarin kanssa kasvaa mielivalta,— sovussa tsaarin kanssa „uudistettakoon” valtiojärjestelmä... Porvariston edustajat pitävät lujasti kiinni ei tietenkään kansan, vaan porvariston ja kansan sortajien välisen „sopimuksen” teoriasta.

Anomuksen esittämiseksi tsaarille neuvottelukokous valitsi valtuuston, johon tulivat herrat Heiden, Golovin, Petrunkevitch, G. ja N. Lvov, Pjotr ja Pavel Dolgoruki, Kovalevski, Novosiltsev, Roditshev, Shahovski ja Serg. Trubetskoj. Pietarin edustajina siihen liittyivät sitten, Nikolai II vastaanotolla, herrat Korff, Nikitin ja Feodorov.

Sen jälkeen tämä sama neuvottelukokous hyväksyi seuraavan *päätöslauselman*, josta ulkomaalaiset lehdet eivät tiedoita, mutta joka on julkaistu venäläisessä lehtisessä:

„Zemstvojen ja kaupunkien toimihenkilöiden yhdistyneiden ryhmien neuvottelukokous, ollen erinäisiä poliittisia kysymyksiä koskevasta mielipide-eriäväisyydestä huolimatta yleensä vakuuttunut siitä, että Venäjän nykyisen vaikean sisäisen ja ulkoisen tilanteen perussyynä on näihin saakka lakkauttamattomana säilynyt prikaasijärjestelmä, joka kieltää henkilöllisen ja yhteiskunnallisen vapauden, tukahduttaa kansan tietoisuutta ja sen omatoimisuutta, syrjäyttää väestön osanotosta valtioelämään ja synnyttää edesvastuuttomain hallintoelinten millään rajoittamatonta ja yhä voimistuvaa mielivaltaa, että tämä järjestelmä, joka on monien vuosien kuluessa juurruttanut sisäiseen elämäämme väkivaltaa, valhetta ja hajaannusta, on nyt kohtalokkaalla tavalla johtanut uhkaavaan ulkoiseen vaaraan vetämällä valtion tuhoisaan sotaan, aiheuttamalla ja ylläpitämällä sen kuluessa sisäistä eripuraisuutta ja saattamalla maan useihin tappioihin, joiden kruunauksena on ollut Venäjän historiassa vertaansa vailla oleva merivoimiemme tuhoaminen, olettaen, että tämän järjestelmän olemassaolo vastaisuudessa ei uhkaa yksinomaan sisäistä rauhaa, järjestystä ja kansan hyvinvointia, vaan myös valtaistuimen vankkuutta, Venäjän eheyttä ja ulkoista turvallisuutta,— pitää maan pelastamiseksi ehdottoman välttämättömänä:

1.— Vapaasti valitun yleiskansallisen edustajiston viipymätöntä koollekutsumista ratkaisemaan yhdessä monarkin kanssa kysymyksen sodasta ja rauhasta ja säätämään valtiollisen oikeusjärjestyksen;

2.— Niiden lakien, laitosten, päätösten ja määräysten viipymätöntä kumoamista, jotka ovat ristiriidassa henkilöllisen, sanan-, paino-, liitto- ja kokoontumisvapauden periaatteiden kanssa, sekä poliittisen amnestian julistamista;

3.— Hallintoelinten henkilöstön viipymätöntä uusimista kutsumalla keskushallinnon johtoon henkilöitä, jotka ovat vilpittömän antautuneita valtion uudestijärjestämisen asialle ja herättävät yhteiskunnassa luottamusta”.

Emme tiedä, missä yhteydessä tämä päätöslauselma on anomukseen ja valtuuston tehtäviin, s.o. ottiko tämä viimeksi mainittu tehtäväkseen esittää päätöslauselman sisällön tai jättää sen yhdessä anomuksen kanssa. Ehkä anomus on virallinen asiakirja „valtaistuinta” varten ja päätöslauselma epävirallinen „kansaa” varten?

Ranskalaisen „Le Matin” lehden¹²⁸ kirjeenvaihtaja hra Gaston Leroux tiedoittaa neuvottelukokouksessa käydyin keskustelun luonteesta, että „etumaisimmat” edustajat, provinssin zemstvomiehiet, kannattivat kaksiaasteisia vaaleja peläten, että välittömissä vaaleissa „kaupungit” saavat voiton heistä (he pelkäsivät nähtävästi sitä, että välittömissä vaaleissa eivät tule täydellisesti turvatuiksi tilanherrain etuoikeudet talonpoikaiston suhteen). „Frankfurtin Lehden” kirjeenvaihtaja kirjoitti:

„Venäjän zemstvo poliittisena puolueena jakaantuu kolmeen ryhmään: *liberaalinen* zemstvoenemmistö (johtaja — kreivi Heiden), hra Shipovin johtama *maltillis-liberaalinen* natsionalistis-slavofiilinen zemstvovähemmistö ja radikaalisten perustuslaillisten zemstvomiesten ryhmä. On kuvavaa, että valtuutettujen vaaleissa tulivat valituiksi nimenomaan „feodaaliset” edustajat. Maltilliset tahtoivat, että heidän arvonmukaisina edustajinaan tsaarin edessä esiintyisivät kunnioitettuihin vanhoihin sukuihin kuuluvat henkilöt. Radikaalit taas, jotka eivät luoneet itselleen mitään harhaluuloja anomuksen tuloksiin nähden, tahtoivat, että vanhojen sukujen edustajat tulisivat omin silmin näkemään, että hallitus ei luovuta *vapaaehtoisesti* vaaksaakaan”.

Hra Struven ylistämän „perustuslaillis-demokraattisen” (lue: monarkistisen) puolueen löyhän järjestön mukavuudet tulivat käytännössä hyvin pian näkyviin. Luja ja vankka puoluejärjestö ei ole mukava sopimuksien tekoa ja kaupanhierontaa, kieroilua ja temppuilua varten. Kuulukoot „puolueeseen” sekä „Osvobozhdenije-liitto” (ehkä se onkin juuri se „radikaalien ryhmä”, josta „Frankfurtin Lehden” kirjeenvaihtaja kirjoitti) — että „zemstvoryhmä” (s.o. sekä Heidenin kannattajat että Shipovin kannattajat, Shipovin, josta hra Struve yrittää *nyt* virallisesti sanoutua irti?). Mutta zemstvoryhmään kuuluvat sekä Heidenin kannattajat, shipovilaiset että... „radikaalit”. Ottakoon selvän, ken voi! Vaikuttimenaan kiihkeä rakkaus isänmaata ja porvariston etuoikeuksia kohtaan he kaikki ovat päätyneet *sopimusteoriaan*, jota olemme jo useaan kertaan selittäneet „Proletari” lehdessä ja joka tulee selvästi esille myös „anomuksessa” ja „päätöslauselmassa”.

Päätöslauselman piti nähtävästi ravita radikaalien „aatteellisia” tarpeita. Anomuksen sen sijaan piti „maltillisten” edustajain tulkinnan mukaan palvella aineellisen sopimuksen solmimista tsarismen kanssa. Asiaanperehtymättömältä rahvaalta salattiin mitä huolellisimmin sekä neuvottelukokouksen ryhmäjako että valtuuston valtuudet, sekä sopimuksen ehdot että zemstvomiesten tulevat aiomukset. „Kansan”, jonka nimessä herrat porvarit hierovat kauppoja tsarismen kanssa, ei tarvitse tietää „perustuslaillis-demokraattisen puolueen” korkeinta politiikkaa! Herrat porvarit tulevat keskustelemaan tsaarin kanssa sananvainosta, totuuden äänen tukahduttamisesta, *kansan* edustajista,

Venäjältä, „joka on liittynyt yhteen yhtenäisen *kansanlipun ympärille*”, j.n.e.,— mutta kansan ei ole lainkaan tarpeellista tietää koko totuutta liberaalisten ja „osvobozhdenijelaisten” kaupanhierojain politiikasta... Niinpä niin, eipä hra Struve suotta äskettäin moittinut „Osvobozhdenije” lehdessä „äärimmäisiä puolueita” (s.o. sosialidemokraatteja erikoisesti) liiallisesta viehättymisestä suppeaan, salaliittolaismaiseen, jakobiinilaiseen „konspiraatioon”. Me, sosialidemokraatit, konspiroidumme tsaarilta ja tsaarin kyttiltä huolehtien samalla siitä, että kansa tietäisi kaiken puolueestamme, sen sisällä esiintyvistä suuntavivahteista, sen ohjelman ja taktiikan kehitymisestä ja yksinpä senkin, mitä tämä tai tuo puolueen edustajakokouksen edustaja on sanonut tuossa edustajakokouksessa. Herrat sivistyneet porvarit, osvobozhdenijelaiset, konspiroituvat... kansalta, joka ei tiedä mitään tarkkaa paljonpuhutusta „perustuslaillis-demokraattisesta” puolueesta, mutta he sen sijaan ovat avomielisiä tsaarin ja tsaarin kyttien kanssa. Kuinkas he eivät olisi demokraatteja?

Emme tiedä, mistä zemstvomiesten valtuutetut neuvottelivat avomielisesti hovivirkailijakoplan kanssa, joka ei halunnut päästää heitä tsaarin luo. Mutta avomielistä keskustelua ja neuvottelua kesti kauan. Ulkomaalaiset sanomalehdet pyydystelivät ahnaasti tietoja herrojen valtuutettujen „korkeimman politiikan” jokaisesta askeleesta. Pietari, kesäkuun 9 (toukokuun 27) pñä. Zemstvomiesten valtuusto tapaa ennen kaikkea hra sisäasiain ministerin Bulyginin esittääkseen valituksen Trepovia vastaan.— Kesäkuun 10 (toukokuun 28) pñä. Bulygin ilmoitti valtuustolle, että tsaari ei ota sitä vastaan, ja kehoitti matkustamaan pois Pietarista.— Kesäkuun 12 (toukokuun 30) pñä. Pidetään mahdollisena, että tsaari ottaa vastaan valtuuston.— Kesäkuun 15 (2) pñä. Hra Gaston Leroux lähettää „Le Matin” lehdelle erikois-sähkeen: „*Zemstvomiesten valtuutetut hyväksyivät ne keisarin audienssiehdot, jotka hoviministeriö oli heille asettanut.* Sen jälkeen parooni Frederiks matkusti tänä iltana Tsarskoje Seloon tiedustellakseen tsaarilta, onko tämä päättänyt ottaa vastaan valtuuston”.

Venäjän työläiset ja talonpojat, kuuletteko tämän? Noin menettelevät „osvobozhdenijelaiset” „demokraatit”, salaliittolaisuuden viholliset, konspiraation vihaajat! He järjestelevät salaliittoja hänen poliisiylhäisyytensä hoviministe-

riön kanssa, he käyttävät konspiraatiota kansaa vastaan yhdessä urkkijain kanssa. He haluavat olla „kansan” edustajia ja hyväksyvät urkkijain asettamat ehdot siitä, *kuinka* on puhuttava tsaarien kanssa „kansan” tarpeista!

Tuolla tavalla menettelevät rikkaat, riippumattomat, sivistyneet, liberaaliset, „palavan isänmaanrakkauden kannustamat” ihmiset. Se on toista kuin karski, sivistymätön, jokaisesta herrain käskyläisestä riippuvainen työrahvas, joka tuppaantuu suoraan ja julkisesti tsaarin luo jonkin julkean papin seurassa, sopimatta edes vaikutusvaltaisten urkkijain kanssa tsaarin kera käytävän keskustelun ehdoista. Kuinka voitaisiin sallia tasavallan pystyttäminen tai vaikkapa välittömät vaalit ja yksikamarinen järjestelmä, kun kansanjoukot ovat poliittisesti noin valistumattomia? Poliittisesti valistuneet ihmiset tuntevat kaikki keinot ja ymmärtävät, että ensin on poikettava takaportaiden kautta urkkijain luo,— ehkäpä vielä neuvoteltavakin näiden kanssa tsaarille esitettävän pyynnön sisällöstä ja sanamuodosta,— silloin kyllä „totuuden ääni” tulee todella „kantautumaan valtaistuimelle saakka”.

Emme tiedä, minkälaiset kaupat, luvallanne sanoen, „kansan” „edustajat” tekivät tsaarin urkkijain kanssa. Sähkeistä me tiedämme, että valtuuston vastaanotolla piti „pitkän puheen” ruhtinas S. Trubetskoi, joka puolen tunnin ajan puhui tsaarille Venäjän vaikeasta tilanteesta ja olosuhteista, jotka olivat pakoittaneet zemstvomiehiä kääntymään suoraan (eikä urkkijain kautta?) tsaarin puoleen. Puhe teki tsaariin syvän vaikutuksen. Hra Feodorov puhui Pietarin edustajain nimessä. Tsaari piti pitkän vastapuheen. Hän lausui valittelunsa niiden suunnattomien uhrien johdosta, joita sota oli tullut maksamaan, hän vuodatti kyyneleitä viimeisen merellä kärsityn tappion johdosta. Hän lopetti puheensa sanoilla: „Kiitän teitä, herrat, *tunteista, joita olette ilmaisseet*” (taisivat siis olla hyviä nuo „demo-kraatti” Trubetskoin tunteet, joiden ilmaisemisesta hän neuvotteli urkkijain kanssa!). „Uskon halunne työskennellä yhdessä kanssani” (tsaari uskoo liberaaliseen porvaristoon; liberaalinen porvaristo uskoo tsaariin; käsi kättä pesee) „sen uuden valtiojärjestelmän luomiseksi, joka rakentuu uusille perustoille. Minun tahtoni kutsua koolle kansankokous” (milloin? valittujenko edustajien? miten valittujen ja kenen valitsemien? — sitä ei tiedetä. Hra Trubetskoi

ilmeisesti salasi jumaloidulta monarkilta neuvottelukokouksen „päätöslauselman”. Urkkijat olivat varmaankin kehoittaneet olemaan puhumatta tsaarille siitä asiasta!) „on järkähtämätön. Ajattelen sitä joka päivä. Tahtoni tulee täytetyksi. Voitte jo tänään ilmoittaa sen kaupunkien ja maaseudun väestölle. Te autatte minua tässä uudessa asiassa. Kansankokous on palauttava entiselleen yhtenäisyyden Venäjän ja sen keisarin välillä” (Trubetskoiden, Feodorovien ja keisarin välilläkö?). „Se tulee olemaan sellaisen järjestelmän perustana, joka rakentuu venäläisille kansanperustoille”. Audienssi teki edustajiin — sanotaan virallisessa sähkössä — suurenmoisen vaikutuksen. Tsaari myös näytti tyytyväiseltä...

Mutta sehän tuntuu todenperäiseltä! Tsaari on tyytyväinen, ja liberaaliset porvarit ovat tyytyväisiä. He ovat valmiit solmimaan pysyvän rauhan toistensa kanssa. Itsevaltiut ja poliisi (todella venäläiset kansanperustat) on tyytyväinen. Tyytyväinen on rahasäkki (tästä lähtien sen kanssa tullaan neuvottelemaan jatkuvasti ja säännöllisesti).

Tulevatko työläiset ja talonpojat, joiden eduilla porvaripetturit käyvät kauppaa, olemaan tyytyväisiä?

„Proletari” № 5,
kesäkuun 26 (13) pnä 1905

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstin mukaan